

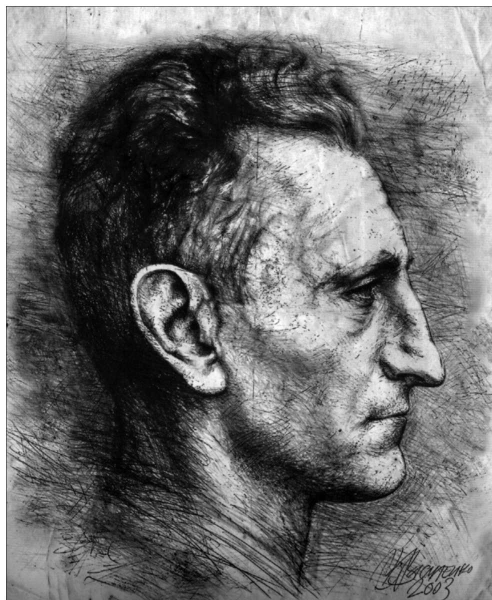
Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 26 червня 2007 року № 26 (190)

30 ЧЕРВНЯ – 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ РОМАНА ШУХЕВИЧА

ЛЕГЕНДАРНИЙ ГЕРОЙ УКРАЇНИ

5 березня 1950 р. загинув легендарний Роман Шухевич – головний командир УПА. Тарас Чупринка, Тур, Роман Лозовський, Чернець, Туча, Степан, Щука, Дзвін – усі ці псевдо належать одній особі – генерал-хорунжому, головному командирові Української Повстанської Армії, голові Генерального секретаріату Української Головної Визвольної Ради та голові Проводу ОУН (від травня 1943 року) – Романові Шухевичу. З усіма цими почесними званнями Шухевич залишався до дня його загибелі, що сталася у сутичці з спецгрупою МДБ 5 березня 1950 року біля села Білогорща поблизу Львова. Народжений 1907 року в Краківцях Яворівського району Львівської області, син повітового судді рано долучився до національно-визвольної діяльності. Великий вплив на молодого Шухевича мали громадський та військовий діяч, відомий оборонець у судових політичних процесах УВО та ОУН, адвокат Степан Шухевич та визначний громадський діяч, етнограф, педагог і публіцист Володимир Шухевич.

Двадцятидворічним юнаком долучився Роман Шухевич до осмисленої звитяжної борні за державницьку мрію про незалежність. З 1929 року він вступив до Організації українських націоналістів, а з 1930 до 1934 року обіймав посаду бойового референта Крайової екзекутиви на західноукраїнських землях. Як пізніше згадував ветеран націоналістичного руху Петро Дужий, "полковник Коновалець у 1933 році остаточно переконався, що Роман Шухевич – не тільки бойовик-революціонер, прекрасний організатор підпільних формацій, а й політик". Не оминули Шухевича і випробовування на фізичну стійкість під час відбування покарання за ідею у ворожих тюрмах. За революційну діяльність з визволення України Шухевич піддавався переслідуванням та репресіям з боку польської окупаційної влади – рік (з 1934-го до 1935-й) був політичним в'язнем концтабору у Березі Картузькій, пізніше – у польській тюрмі.

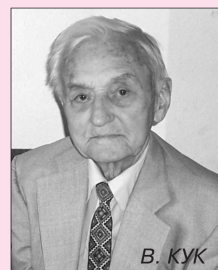
Після мадярської окупації Закарпаття та після падіння Польщі під німецькою навалою Роман Шухевич у 1940 році брав активну участь у створенні Революційного проводу ОУН, який очолив Степан Бандера. Початок Другої світової війни ознаменував новий етап у національно-визвольній боротьбі українського народу за свою незалежність. У цих воєнно-політичних умовах у березні 1941 року українські військовики-патріоти вирішили створити національні Збройні сили у вигляді дружин українських націоналістів. Після проголошення Акта відновлення Української держави (ініціатори якого були незабаром схоплені німцями) Роман Шухевич призначається на посаду заступника військового міністра Українського державного правління. Але з початком бойових дій на території України між німцями та більшовиками німецька окупаційна влада повністю перекреслила надії українців на створення власної держави, інтернувала українські військові формування... З березня 1943 року Шухевич стає військовим референтом проводу ОУН. На нараді ОУН від 11–13 травня 1943 року було попередньо вирішено замінити пост одноосібного керівника ОУН.

Ставши у травні 1943 року головою Бюро Проводу ОУН, Шухевич залучив до своєї команди приблизно 20 тисяч членів та юнаків ОУН і, посередньо, також частини УПА. Головну команду УПА він перебрав 27 січня 1944 року, рішенням Головного військового штабу. Об'єднавши в особі Шухевича найвищі пости тодішнього українського визвольного руху (який налічував близько 50 тис. організованих членів ОУН та вояків УПА), після створення у липні 1944 року Української Головної Визвольної Ради цей рух визначив напрями боротьби в умовах нової більшовицької окупації.

Шухевич до дня загибелі керував визвольною боротьбою на українських землях і завдяки його неперевершеному політичному та військовому талантові, силі духу і характеру ця боротьба мала організовані, а в перші повоєнні роки – масові форми повстанських дій. Під керівництвом Романа Шухевича було зорганізовано масовий опір окупантам. Формація ОУН–УПА – УГВР, очолювана Шухевичем, мала широку народну підтримку. На превеликий жаль, на сьогодні ще немає ґрунтовної політичної біографії Романа Шухевича, хоча така людина, як Роман Шухевич, "іконопису" не потребує, за нього говорять його справи, які Україна пам'ятатиме завжди.

ВИСОКИЙ ЧИН

Шухевич у спогадах Василя Кука

В. КУК

Мусимо реалістично усвідомлювати, що іще чимало часу може збігти, перш ніж кожен громадянин України дізнається й усвідомить, хто такий Шухевич, що то за людина була і як багато він зробив, здобуваючи волю для українців. Тому ще раз звертаємося до останнього командувача УПА Василя КУКА за спогадами. А й справді: яким він був?

ПЕРШИМ ВІДМОВИВСЯ ВІД ВОЖДИЗМУ

– Пане Василю, завжди існує небезпека сходження на манівці у сприйнятті справді великої людини. Ерзац-образ, огорнутий елеєм, – реальна загроза посутній пам'яті про будь-якого Героя.

Закінчення на 3-й стор.

ЗАРАДИ УКРАЇНИ

Михайло СИДОРЖЕВСЬКИЙ, "Нація і держава"

Днями, виступаючи на одному з мітингів, лідер "Нашої України" В'ячеслав Кириленко у числі ймовірних учасників мегаблоку назвав також і Конгрес Українських Націоналістів.

Як ми знаємо, контури цього мегаблоку досі не окреслилися. Уже неодноразово лунали заяви про знаходження взаєморозуміння між його учасниками, називалися перші п'ятірки і десятки, однак зрозуміло, що непростий договірний процес триває.

Разом з тим, останнім часом у націоналістичному середовищі дедалі частіше звучали запитання без відповіді: чому лідери деяких політичних сил, які підтримують українського Президента, намагаються зробити так, щоб саме українські націоналісти не змогли докласти свої зусилля до нашої спільної національної справи на дочасних парламентських виборах? Чому при цьому дехто, хто декларує свою підтримку Віктору Ющенку, причиною подібного ставлення до націоналістів, і зокрема Конгресу, називає висмоктану з пальця брехню, придуману десь на московських задвірках і використану в Україні тими ж московськими холуями? Невже не зрозуміло, що спроби заплямувати лідера Конгресу Українських Націоналістів Олексія Івченка пояснювалися виключно тим, що "конкретним пацанам" з Донбасу потрібно було будь-що усунути від керівництва стратегічною нафтогазовою галуззю високопрофесійного українського патріота? Пам'ятаємо, як вони, після переформатування парламенту минулого року, кинулися займати всі посади в державі, а надто ключові – аби швидше дорватися до казенного корита... Хтось скаже, що вони про державу дбали? Чи ще залишилися, бодай і на Донбасі, наївні громадяни, котрі вірять у подібні баєчки? Навряд чи. Влада донецьким і їхнім сателітам потрібна для того, щоб нові мільйони і мільярди могли безборонно лягати на їхні банківські рахунки. Це вже бачать навіть забамбулені земляки Ахметова і Януковича...

Зрозуміло, що керівники і фахівці високого рівня, для яких на першому місці – державні інтереси, донецьким нуворишам були не потрібні. Їх необхідно було будь-що, не гребуючи ніякими засобами, дискредитувати – що й робилося. Однак дивно чути від деяких помітних осіб з соціально-демократичного середовища, які, пояснюючи своє небажання бачити в числі союзників Конгрес на чолі з Олексієм Івченком, аргументували це посиланнями на байки, розпущені опонентами Президента і противниками української державності.

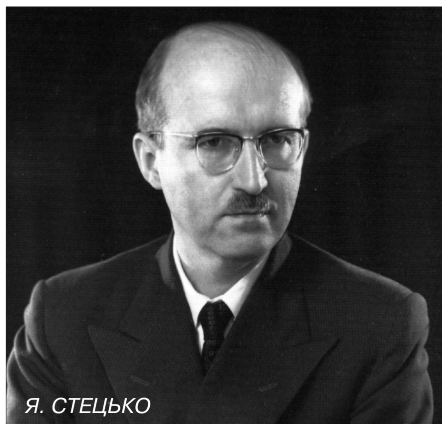
Що ж, спишемо це на прикре непорозуміння. Українські націоналісти – спадкоємці героїв – демонструють толерантність, витриманість і готовність до випробувань заради України. Ми демонструємо готовність до перемовин. Але знову ж таки – заради України, і ні в якому разі не поступаючись стратегічними принципами, які для нас є, без перебільшення, священними. Лідер КУН Олексій Івченко у найвідповідальніші моменти проявляє високу відповідальність за спільну українську справу, терпляче, з розумінням ставлячись до проблем, які виникають у партнерському колі, усвідомлюючи, що набагато важливішою є наша справа – зберегти Україну, спільними зусиллями патріотів зробити її сильною, заможною і – українською. Один із ключових акцентів, на яких лідер КУН наголошує повсякчас, – це підтримка Президента Віктора Ющенка, згуртування довкола українського Президента усіх політичних сил і громадян, для яких Україна є найвищою цінністю.

Отож будемо сподіватися, що у найвідповідальніший момент українські патріоти консолідують свої зусилля. Заради України.

І що в їхніх лавах помітною силою постане Конгрес Українських Націоналістів.

Заради України, інтереси якої є вищими понад інтереси партій чи кланів.

Я. СТЕЦЬКО

"...З ВОЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ"

Микола ПРИБЕРЕЖНИЙ

Є, очевидно, щось символічне у тому, що день народження Головнокомандувача УПА Романа Шухевича співпадає з іншою знаменною подією в історії визвольної боротьби українського народу за свою незалежність. Так, 30 червня 1941 року у древньому Львові було проголошено Акт відновлення незалежної Української Держави.

Варто зауважити, що до здійснення цього доленосного кроку українські революціонери поставилися з усією відповідальністю, усвідомлюючи його надзвичайну важливість.

Націоналісти пішли на політичний крок, омріяний і очікуваний не одним поколінням українського народу.

Як свідчать документи, з метою реалізації задуманого до Львова вирушила похідна група ОУН на чолі з Ярославом Стецьком.

За спогадами сучасників, 30 червня 1941 року о шостій годині пополудні у Львові, в будинку "Просвіти", відбулися Народні збори, учасники яких одноголосно прийняли Акт відновлення Української Держави.

Відразу ж після його оприлюднення Ярослав Стецько взявся за організацію тимчасового уряду України – Державного Правління.

В Акті відновлення Української Держави, зокрема, наголошувалося:

"1. Волею українського народу Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління найкращих синів України...

Суверенна Українська Влада запевнить українському народові лад і порядок, всесторонній розвиток усіх його сил та заспокоєння всіх його потреб.

2. На західних землях України твориться Українська Влада, яка підпорядкується Українському Національному Урядові, що створиться у столиці України – Києві з волі українського народу..."

"Відгомін про цей Акт, – зауважує відомий дослідник українського визвольного руху Нестор Мизак, – блискавично прокотився західноукраїнськими землями, усією Україною. Першою заговорила радіостанція імені Євгена Коновальця зі Львова. Потім відбулися масові маніфестації у містах і селах України: Львові, Станіславові, Тернополі, Стрию, Житомирі, Бердичеві, Рівному, Збаражі, Бучачі...

Акт 30 червня 1941 року безкомпромісно проголошував світові, що українці бажають будувати власне самостійне державне життя.

Сміливий поступ ОУН дезорієнтував німецьких окупантів. Гітлерівці були вражені несподіванкою, і не могли прийняти відповідно швидкого рішення. Згодом вимагали від Проводу відкликання Акта; отримавши відмову, почали арештовувати націоналістів"...

Від Акта 30 червня 1941 року в історії України почався новий етап національно-визвольного руху, новий період боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу, що знайшов своє логічне завершення 24 серпня 1991 року проголошенням Верховною Радою України Акта про незалежність України.

КУН В ДІЇ

ЛЬВІВ ГОТУЄТЬСЯ ДО УРОЧИСТОСТЕЙ

На запитання "Нації і держави" відповідає голова секретаріату ЛОО КУН Ігор ДАНИЛИХА

– Чим живуть львівські конгресівці нині?

– Ми спокійно і без революцій пережили зміну керівництва на обласному рівні, що свідчить про здоровий дух і тіло нашої організації, яка вважається базовою в партії. Головне, що в партійній організації нема переможців і переможених. А значить, має кипіти робота. Отже, в нас сформований новий провід на чолі з М. Пшевлоцьким. А ще нові завдання, нові пріоритети, інші методи роботи.

– Які заходи львівська організація проводитиме найближчим часом?

– Наприкінці минулого року депутати ЛОР ініціювали проголошення 2007 року – Роком Шухевича і Ольжича. Це символічно, бо Конгрес був каталізатором заходів з ушанування обох лідерів ОУН, які уособлюють різні її гілки. На жаль, не всі пропозиції враховані, тому влада і Конгрес, напевно, будуть і разом, і паралельно проводити заходи. Вшанувати 100-річчя Головнокомандувача УПА треба достойно, на високому рівні. Сподіваємося, що, зокрема, вдасться досягти присвоєння імені Шухевича Юридичному інституту МВС України, запровадити стипендію Чупринки в Інституті сухопутних військ, поставити на театральній сцені п'єсу Богдана Стельмаха, присвячену Шухевичу. Думаємо, що доб'ємося державної нагороди для художника-графіка Івана Крислата – автора відомих портретів Шухевича, Бандери, Коновальця, Петлюри.

– А що ще цікавого відбудеться у Львові?

– Новообраний провід ЛОО КУН, який очолив Микола Пшевлоцький, міський провід під орудою молодого лідера молодіжки Тараса Федіва активізували свою роботу з усвідомленням наближення майбутньої передвиборної кампанії.

І. ДАНИЛИХА

Але це тема окремої розмови. Щодо заходів, то визначено пріоритетні напрямки, зокрема, економічна програма, заходи структурного і якісного розвою організації. А заплановано, з огляду на ювілеї, провести громадсько-масові заходи. На відзначення 100-річчя Шухевича ЛОО КУН ініціювала міжпартійний міні-футбольний турнір на Кубок Шухевича. Цей турнір відбудеться 28 червня. Разом із владою і Президентом братимемо участь в Академії 29 червня. А 30 червня традиційно відбудеться мітинг на площі Ринок біля будинку №10, де було проголошено Акт відновлення Української держави. До участі в програмі залучені потужні сили в особі Муніципального духового оркестру і відомого історика Ярослава Дашкевича, хору "Вірли" – співучасника перших мітингів зі Славою Стецько, і поета-дисидента Ігора Калинця, голову Фонду Степана Бандери. Будуть виступи наших гостей, партнерів, однодумців, а також представників владної верхівки. Буде проведено автопробіг від місця загибелі Шухевича у Білогорщі до площі Ринок у Львові.

– Що львів'яни планують зробити на виконання Указу Президента України про вшанування пам'яті Слави і Ярослава Стецьків?

– Концептуально, з огляду на ювілей Шухевича, Ольжича, Гриця, а також ювілею УПА, позачергових виборів, працюватимемо самі та добиватимемося включення частини заходів до бюджету на 2008 рік. А саме: створення музею в початковій школі с. Юшківці Жидачівського району на Львівщині, де вчителювала Слава Стецько. Це ініціює громада села. Спорудження пам'ятного знаку Ярославу Стецьку у Львові згідно з рішенням Головного Проводу зараз перебуває на стадії прийняття рішення владою. Конгрес виступає замовником спорудження, отже, потрібно шукати кошти. Крім того, у Львівській Політехніці, де навчалася Слава Стецько, і в Університеті Івана Франка, в якому здобував освіту Ярослав Стецько, буде створено експозиційні стенди у музеях і встановлено пам'ятні таблиці в інтер'єрах. В ЛНУ пропонуємо заснувати стипендію імені Я. Стецька для студентів правників і філософів. Будуть й інші заходи громадського характеру.

– Як Львів зустрічатиме 65-річчя УПА?

– Насамперед у Львові за потужного лобіювання депутатів ЛОР від Конгресу, тобто фракції "Національний вибір", і за підтримки голови ради М. Сеника буде відкрито першу чергу пам'ятника Степанові Бандері. ЛОО КУН до ювілею УПА започатковує новий проект – Марафон пам'яті "Пам'ятай, ти нащадок героїв". Але цей проект заслуговує на особливу увагу і окрему розмову.

– Які ще плануєте заходи?

– Молодіжні вишколи і ті, що додатково необхідні будуть у передвиборній кампанії. Це головне. Від цього залежатиме, чи збільшимо ми свій вплив в органах представницької та виконавчої влад.

Настав час ставити перед собою серйозні завдання і виводити Конгрес як партію на якісно вищий рівень.

А відтак запрошуємо на заходи 30 червня до Львова.

ДОН КІХОТИ ЖОРСТОКОЇ ПРАВДИ

Юрій РИМАР

Музей совєцької окупації де-юре виник 26 травня цього року в результаті ухвали конференції Київської міської організації "Меморіал". А де-факто існує відтоді, як 2001 року відкрилася перша музейна експозиція "Забуттю не підлягає: хроніка комуністичної інквізиції".

Виставка-першоджерело новоутвореного музею – не що інше, як систематизована, поділена на періоди реальна історія поневірянь українського народу від 1917 до 1991 років. Назви окремих розділів надто промовисті: "Система концентраційних таборів СРСР", "Більшовицький переворот і початок терору. 1917–1920 роки", "СРСР народжувався з голоду і насильства. 1921–1923 роки", "Ціна індустріалізації та насильницька колективізація. 1924–1931 роки", "Український Голокост. 1932–1933 роки", "Крах українізації та великий терор 1934–1938 років", "Змова двох диктатур та її наслідки. 1938–1941 роки", "Останнє десятиліття сталінської диктатури. 1942–1952 роки", "Третій удар голодом. 1946–1947 роки", "Морозна відлига. 1953–1964 роки", "Безкровний тоталітаризм. 1965–1985 роки", "Колапс. 1986–1991 роки".

Організатори та симпатики Музею вже не один рік без жодної державної копійки роблять подвижницьку справу, покликану достукатися до серця кожного нині сущого українця з усією кривавою правдою про те, як нашу націю цілеспрямовано нищили в "стране, где так вольно дышит человек". Усе це – на основі документальних свідчень та розповідей очевидців. Однак ця гірка правда залишається більмом на комуністичному та "п'ятиколонному" оці. Час від часу "доброзичливці" анонімно, по телефону обіцяють спалити музей та погрожують розправою ініціаторам його створення. Нещодавно, за свідченням голови Київської міської організації Всеукраїнського товариства "Меморіал" імені Василя Стуса Романа Круцика, комуністи і вітренківці привели під стіни Музею совєцької окупації своїх пікетувальників, які увірвалися до приміщення Музею, наробили галасу, розібрали всі брошури та й розійшлися.

Закінчення на 4-й стор.

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 32-05-03
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85
Луцьк	Мельник Євген	(0332) 78-07-65, 72-87-95
Львів	Вовк Михайло	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 23-78-55
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Вітряний Олесь	(0382) 65-32-01
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ РОМАНА ШУХЕВИЧА

ВИСОКИЙ ЧИН

Роман ШУХЕВИЧ

Таке траплялося з багатьма відомими особистостями, коли за відретушованими рядками іхніх біографій губилася сіль душі Людини, яка жила, діяла, боролася і молилася на цій землі. Хотілося б, аби такого не сталося з Романом Шухевичем. Тому згадаймо Його – живого.

– Народним провідником, як Роман Шухевич, треба народитися. Жодний вишкіл не дасть тих вроджених людських якостей, що роблять людину справжнім лідером.

Роман Шухевич походив з висококультурного роду і був надзвичайно культурною людиною. Рід Шухевичів належить до давніх, заслужених священницьких українських родин, відомих ще з XVIII століття. З роду Шухевичів вийшла значна когорта видатних діячів: священиків, учителів, науковців, співаків, музикантів, юристів та військовиків. Шляхетність Романа Шухевича, при тому, була аж ніяк не вдаваною, а цілком природною. Він дуже ввічливо, з батьківською увагою і повагою ставився до людей.

Його шкільний товариш Лев Ярошинський згадує: "Був він щуплим, сухорлявим, незамітним хлопцем... Але в дуже короткому часі Роман своїми здібностями, своєю вдачею та поведінкою звернув на себе увагу не лише учнів, а й наших професорів... Він усім радо допомагав у навчанні, а робив це в такій субтильній (ввічливій) формі, щоб не показувати своєї вищості над другими, щоб когось другого не принизити... Був дуже здібним учнем, зокрема, в математиці та українській мові... До слів кожного, з ким розмовляв, прислуховувався уважно. Відповідав після зосередженої надуми коротко, чітко, прямо, але чемно, приязно. Був дуже побожним. У церкві під час Богослужби був зосереджено зайнятий відправою... Вже в 6-й клясі Роман Шухевич став духовним провідником цілої гімназії". Відзначені у цих споминах риси характеру юного Романа збереглися і в зрілому віці.

Мав цілу низку характерних рис, що робили його бажаним у будь-якому товаристві: хоч куди б потрапив, скрізь ставав "душею колективу". Володів неабияким почуттям гумору, намагався у спілкуванні з людьми не згадувати про трагічні сторони життя, а більше – про веселі. Любив спорт, особливо футбол, кошиківку (баскетбол), відбиванку (волейбол), біг, плавання, а також планерний спорт. Роман замолоду належав до числа кращих спортсменів Львова. Його пластовий друг Володимир Янів, відомий учений, психолог, ректор Українського вільного університету у Мюнхені, так висловлювався про тодішнього пластуна Романа: " Як всесторонній спортовець, мандрівник, турист належав Шухевич (Шух, як його звали друзі) до того покоління, яке українській нації подарувала пластова організація й для якого сміх у найтяжчих умовах був законом. Це покоління шукало в життерадісним змаганні заправи (гарту) до боротьби й вчилось бачити життя як вічну велику гру".

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Таким було тогочасне молоде покоління. Таким був Роман Шухевич. Люблячи життя, він ненавидів терпіння, в'язницю і смерть. Умів перемагати страх смерті, і в цьому справжнє його геройство.

Любив розповідати цікаві історії й слухати розповіді інших. Не палив, але запальничку завжди мав із собою, щоб за потреби засвітити та прочитати у темряві "грипс" (підпільну записку). Любив співати, грати на фортепіано, задавати стрільцям дитячі загадки. Одне слово, в його товаристві всі почували себе вільно, приязно. Глибоко переживав за долю своєї родини, за сина Юрка, дочку Марусю, за дружину Наталку.

Шухевич – перший з провідників відмовився від фюрерського принципу керівництва. Він не командував іншими людьми, а співпрацював з ними.

> *З 1943 року і аж до своєї смерті Роман Шухевич очолював небувалу досі в історії України як за розмірами, так і за масовим героїзмом національно-визвольну боротьбу українців. Він мужньо боровся проти всіх окупантів України: польських, мадярських, німецьких, московських. Завжди перший був там, де найважче, найнебезпечніше.*

Зовні нічим не вирізнявся, навіть ставши командармом УПА. Перебуваючи у криївках, міг власноруч обирати картоплю. Ніякої спеціальної кухні для себе не вимагав і не мав. Хто не знав провідника в обличчя, часом сприймали його як звичайного рядового підпільника. Проте любив дисципліну. Ніколи не мстився.

У своїй діяльності підпільника Шухевич дуже чітко дотримувався правил конспірації. Кожний бойовий захід всебічно обмірковував, тому поліції ніяк не вдавалося зібрати на нього докази для суду. Польська влада арештовувала його часто, але доказів вини не знаходили й по кількох тижнях чи місяцях вимушено звільняла. У червні 1934 року Романа разом з цілою когортою української патріотичної молоді заслано до концентраційного табору у м. Березі Картузькій без жодних доказів його вини... Політв'язень Володимир Макар згадує, що там, у таборі, утворилася таємна націоналістична організація взаємодопомоги на чолі з Шухевичем. Він також відзначає, що в'язні-українці були щиро й глибоко віруючі, практикуючі християни, а Роман щоденно гаряче молився і ніколи не розлучався з хрестиком, що висів у нього на шиї.

"ВОЛЯ НАРОДАМ – ВОЛЯ ЛЮДИНІ!"

– Пане Василю, Ви багато років у складних умовах підпілля робили спільну справу з Романом Шухевичем. Траплялися між вами розбіжності у поглядах, конфлікти?

– Ніяких конфліктів між мною і Шухевичем ніколи не було. А були різні думки, різні погляди на ті чи інші питання. Але все спільно обговорювалося і завжди приймалися узгоджені рішення. Наголошую: Роман Шухевич ніколи не вирішував щось одноосібно, радився з людьми та прагнув діяти з урахуванням міжнародної політичної розстановки сил. Добре володів німецькою мовою, а в підпіллі вивчив ще й англійську. Створювана ним атмосфера батьківського ставлення до підлеглих була найсильнішою єднальною духовною силою усього національно-визвольного руху 1940–1950-х років... Мав ще одну рису: строго дотримувався військової дисципліни, не терпів розхлябаності. Вимагав порядку й акуратності від інших, що у підпіллі було суворо необхідно. Не любив марнослів'я, цінував у людях діловитість та бойову мужність.

Життя Романа Шухевича було таке ж, як і в усіх революціонерів-підпільників. Зусібіч чекала на них мерть і постійно треба було бути готовим до бою. Його бойова охорона, залежно від потреб безпеки, нараховувала від 5 до 20 осіб, включаючи зв'язкових та кур'єрів. Та на постої в лісі у вільний час любив грати в шахи. Шахіст був добрий і рідко вдавалося мені виграти в нього партію. Кожну свою перемогу супроводжував висловом Франка: "Жеб так гордо не ревів".

А ще ж Роман має власний пісенний доробок, з якого варто окремо згадати маршову пісню Українського легіону "Марширують добровольці". Слова й мелодію цієї пісні він створив разом з Юрком Лопатинським 1941 року, коли керував Українським легіоном. Варто згадати й про те, що багато членів ОУН ретельно опановували шоферську справу. На одних таких курсах у краківський період навчався і я з Романом Шухевичем. Інколи в одній машині з інструктором виїздили за місто й там навчались управляти автомашиною. Тоді Шухевич вже добре керував і був з того виразно вдоволений.

Хотілося б перелічити основні бойові заслуги Романа Шухевича: за яких обставин відіграло значну роль, далося взнаки саме його керівництво?

З 1943 року і аж до своєї смерті Роман Шухевич очолював небувалу досі в історії України як за розмірами, так і за масовим героїзмом національно-визвольну боротьбу українців. Він мужньо боровся проти всіх окупантів України: польських, мадярських, німецьких, московських. Завжди перший був там, де найважче, найнебезпечніше. Йшов у передніх бойових лавах і геройчно загинув, як і десятки тисяч революціонерів і повстанців, у нерівному бою зі спецгрупою військ московсько-більшовицьких поневолювачів.

Будь-який перелік заслуг Романа Шухевича перед Україною може видатися неповним. Тому виокремимо певні віхи. Ще 1938 року він разом з Ярославом Гайвасом організував відділи самооборони, що розгромили польські антиукраїнські боївки і відбили у них охоту нападати на українців. Разом з іншими членами ОУН брав участь у створенні Генерального штабу національної оборони Карпатської України у місті Хусті. Під час нападу мадярів на Карпатську Україну Шухевич брав активну участь у боях за оборону міста Хуст, і лише диво врятувало його від загибелі. Із січня 1943 року Роман Шухевич розпочав найвідповідальніший етап своєї діяльності: став провідником і командиром національно-визвольної боротьби проти німецьких і московських поневолювачів України. За його керівництва ОУН вдосконалила свою організаційну структуру, рішуче відкинувши вождизм. Замість вождя було впроваджене виборне тричленне бюро (тріумвірат), відповідальне перед проводом ОУН. Головні постанови й рішення бюро та проводу приймались після їхнього спільного узгодження. За керівництва Шухевича–"Чупринки" відбулася подальша позитивна еволюція ідейно-програмних засад ОУН, що відображено в постановах третього Великого збору ОУН. Тут підкреслено, що ОУН рішуче бореться проти всіх видів тоталітарних систем, зокрема, проти німецького націонал-соціалізму (гітлеризму) й проти московсько-совєцького більшовизму; що ОУН бореться за Українську Самостійну Соборну Державу й за те, щоб кожна нація жила вільним життям у своїй власній державі; що ОУН проти імперій, бо в них один пануючий народ поневолює культурно й політично та визискує економічно інші народи. Тому ОУН і проти німецької "Нової Європи", і проти Російської імперії СРСР. Така генеральна політична лінія Організації сприяла поширенню ідей національно-визвольної боротьби на всю територію Совєцького Союзу. Гасло "Воля народам, воля людині!" стало не лише популярним, а й мобілізуючим для усіх поневолених імперіалістами народів. У результаті до лав УПА вступило багато неукраїнців. Проведені за керівництва Романа Шухевича організаційні та політично-програмні зміни значно зміцнили Організацію й уможливили успішне продовження боротьби майже до кінця 1950-х років.

> *Такі Герої, як Роман Шухевич, живуть, доки живе їхній народ, їхня нація. Такі Герої потрібні Україні завжди. І зараз, можливо, їхня вага зростає ще більше. Адже боротьба за Україну триває щодня, щомиті. Пам'ятаймо про це.*

"ТИ ЗНАЄШ, ЯК Я ТЕБЕ ЛЮБЛЮ. АЛЕ УКРАЇНУ – ЩЕ БІЛЬШЕ"

– Пане Василю, розкажіть, як складалися стосунки провідника з прекрасною статтю?

– Після звільнення з польської армії Роман Шухевич у 1930 році одружився з дочкою пароха села Оглядів Наталією Березинською. 28 березня 1933 року у тому ж Оглядові у Романа й Наталі народився син Юрко. Після окупації західних земель України у вересні 1939 року Наталія з сином Юрком, щоб не потрапити в тюрму або на заслання, перейшла нелегально кордон і добралась до Кракова, де зустрілась зі своїм чоловіком. Тут 16 жовтня 1940 року народилася їхня дочка Марійка, яка нині живе у Львові. Під час німецько-російської війни у липні 1941 року пані Наталія перебралася до Львова, де жила з двома дітьми до більшовицького арешту 17 липня 1945 року. Дітей від неї більшовицька влада забрала й віддала до дитячого будинку в Чорнобилі. Під час війни подружжя іноді таємно зустрічалось. Одного разу при такій зустрічі Шухевич сказав: "Ти знаєш, як я тебе люблю. Але Україну – ще більше!" Це їхнє побачення виявилося останнім. Як пригадував один з провідників ОУН Микола Лебедь, Роман жертвував не тільки собою, а й своєю родиною: батьками, дружиною, дітьми: "Його ціллю був державницький, а не партійний підхід. І хоч він був свідомий реальної переваги сил ворога, проте не піддався, не склав зброї й керував боротьбою у найтяжчих умовах".

Зв'язкова головного командира УПА Галина Дидик ("Молочарка") пригадує: "Провідник ходив одягнений так само, як стрільці: чоботи, влітку – дреліхові штани і військова гімнастерка, пілотка, взимку – вовняні штани. Дуже любив дітей. Де вони у якійсь хаті були, то зразу влаштовував з ними забаву". Та й жінок довкола Романа Шухевича було чимало: вони ставилися до нього так само приязно, як і він до них. Тим більше, що українки часто виконували місію зв'язкових, оскільки вороги менш прискіпливо перевіряли жінок.

* * *

Такі Герої, як Роман Шухевич, живуть, доки живе їхній народ, їхня нація. Такі Герої потрібні Україні завжди. І зараз, можливо, їхня вага зростає ще більше. Адже боротьба за Україну триває щодня, щомиті. Пам'ятаймо про це.

Підготувала Юлія МИРОНЧУК

Шановна редакція газети "Нація і держава"!

Прошу Вас на сторінках газети дати відповіді на запитання щодо Нюрнберзького процесу: чи розглядалося на цьому міжнародному трибуналі в 1945 р. питання про засудження діяльності ОУН-УПА та дивізії "Галичина"?

Прошу обов'язково вказати назву документу (на який можна буде посилатися). Також хотілося б дізнатися, як вирішується питання про присвоєння посмертно звання Героя України Роману Шухевичу?

З повагою, Ваш читач і передплатник

Анатолій ГОЛИКОВ,
м. Знам'янка

ПРАВДА І БРЕХНЯ НЮРНБЕРГА

Інна ВОЛОСЕВИЧ,
редактор відділу
листів та інформації

Перед тим, як відповісти на запитання нашого шановного читача, хочу зазначити, що, на жаль, в Україні та, мабуть, і в усьому світі так звані "засоби масової інформації" насправді частіше виступають засобами масової дезінформації. Адже практично з приводу будь-якої суспільної проблеми різні ЗМІ подають абсолютно суперечливі факти, й іноді навіть спеціалістам буває важко відрізнити правдиву інформацію від неправдивої. Але до правди у питанні розгляду діяльності ОУН-УПА на Нюрнберзькому процесі докопатися зовсім неважко – вона, можна сказати, на поверхні, що абсолютно не заважає зацікавленим сторонам її перебріхувати, а зазомбованим особам у цю брехню вірити.

Отже, побутові розмови, політичні мітинги і інтернет-форуми вже не один рік – особливо ж після закликів Президента до визнання ОУН-УПА – повняться запеклими суперечками щодо того, чи були упівці фашистами і чи було це доведено на Нюрнберзькому процесі. Опоненти, надто ж таки з боку проросійського чи пак прорадянського табору, часом просто кажуться, доходячи до небувалої агресії і взаємоприниження. А щоб перевірити тези обох сторін, мені знадобилося рівно 5 хвилин. Справа в тому, що усі 7 томів, відібраних радянською цензурою і виданих в СРСР, існують в електронному вигляді в Інтернеті. Всього існує 42 томи матеріалів Нюрнберзького процесу, але навряд чи хтось додумається стверджувати, ніби СРСР міг відцензурувати звинувачення проти ОУН-УПА. Таким чином, достатньо лише задати пошуком слово "ОУН" чи "УПА", щоб переконатися, що це питання на Нюрнберзькому суді не обговорювалося взагалі – саме тому ті, хто бреше про засудження УПА в Нюрнберзі, замість наведення конкретних документів на доказ своїх слів займаються словоблудством. Серед звинувачених на основному та наступних дрібніших нюрнберзьких процесах не було жодного ні українця, ні росіянина (прикметно, що серед них було аж 43 євреї).

На чому ж базуються докази комуністів, нібито "УПА засудили на Нюрнберзькому процесі"? Точно таке ж запитання, як і пан А. Голіков, поставив читач газети Вітренко "Досвітні вогні": "Чи згадується УПА в матеріалах Нюрнберзького процесу?". Газета, яка з чисто радянським безмежним цинізмом взяла собі назву з вірша великої української поетеси, відповіла, що в матеріалах Нюрнберзького процесу згадувались зв'язки УПА із вищим німецьким командуванням – а отже, упівці апріорі підпадають під звинувачення Нюрнберзького процесу! Газета пише, ніби упівці отримували від німців гроші і зброю – оце так "ганьба", особливо якщо згадати, скільки зброї та іншої "допомоги" СРСР переправив нацистській Німеччині перед Другою світовою війною... Чому ж "Досвітні вогні" не згадують і про "зв'язки" Сталіна з Гітлером, Молотова з Ріббентропом?

Справді, керівництво ОУН-УПА розуміло, що без сильних союзників вони не зможуть вичавити радянську пошесть з рідної землі, тому й намагалися домовитись з німцями, які лукаво обіцяли дати Україні незалежність. Німці на той час ще були для українців невідомим явищем, на відміну від добре відомого комуністичного жаху... Однак використавши українські військові формування "Нахтігаль", "Роланд" та інші, нацисти після здобуття блискавичних перемог у 1941 році поспішно їх розформували, а після проголошення Степаном Бандерою у червні 1941 року незалежності України у Львові почали полювання на українських націоналістів. Бандеру запроторили в концтабір Заксенхаузен, а багато членів ОУН – Мирон Орлик, Олесь Ольжич, Олена Теліга, Іван Рогач, Климів-Легенда та інші – були вбиті німецькими окупантами. З того часу ОУН-УПА перейшла в підпілля і почала воювати на два фронти – проти обидвох найбільш кривавих імперій-монстрів XX століття, хоч і без найменшої надії на перемогу. Contra spem spero – без надії сподіваючись – просто тому, що не могли інакше...

Втім, сам факт незасудження ОУН-УПА на Нюрнберзькому процесі для мене особисто не має особливого значення через облудність самого процесу. Як писав М. Дубинянський, Нюрнберзький суд "поставив до ганебного стовпа катів зі свастикою, але видав водночас індульгенцію катам із червоною зіркою <...> Упійманому бандиту не дозволяли "здати" свого спільника, котрий комфортно умостився в суддівському кріслі". Злочини СРСР проти людства потрапили під підступне й цинічне формулювання "питання, пов'язані із суспільно-політичним ладом СРСР" в спеціально затвердженому переліку тем, обговорення яких представники США, Великобританії та Франції пообіцяли СРСР не допускати на процесі. Ці подвійні стандарти перекреслюють принципи справедливості і моральності, якими начебто керувався Нюрнберзький суд – але тільки у засудженні переможених. Тому наші доморощені комуністи й соціалісти дотепер прикриваються Нюрнберзьким судом як виправданням радянського терору. "Суд історії" завжди залишається судом переможців над переможеними. І СРСР, і США безкарно коїли військові злочини і не несли за це ніякої відповідальності.

Щодо останнього запитання пана Голікова з приводу присвоєння посмертного звання Героя України Роману Шухевичу відповідаємо, що із відповідним проханням нещодавно звернулися до Президента України депутати Івано-Франківської та Рівненської обласних рад. Це звернення підтримав лідер партії "Наша Україна" В'ячеслав Кириленко. Він повідомив, що партія ухвалила резолюцію щодо вшанування сторіччя з дня народження Р. Шухевича. Сподіваємось, що до 30 червня з нагоди сторіччя видатного упівця Президент виконає прохання української громади.

ДОН КІХОТИ ЖОРСТОКОЇ ПРАВДИ

Дехто з них вигукував "Вот бы забросать их гранатами, как мы бункера когда-то забрасывали", а двоє проглянули всю виставку, залишилися і почали згадувати, у кого якого родича колись репресували. Кажуть, після візиту вітренківців щезла також книга "Колгоспне рабство", яку музей завжди готовий подарувати.

Хоча Музей совєцької окупації існує на добродійні пожертви, членські та спонсорські внески, у найближчих планах – розширення, адже нових експонатів так багато, що їх доводиться зберігати просто у коридорах.

На думку доктора філософії, професора, колишнього політв'язня Євгена Сверстюка, з усіх окупацій, які йому довелося пережити, совєцька була найжорстокішою, бо вторгалася, окрім політичного, ще в духовний, особистий та приватний простір кожної людини. Депортації, змішування населення – цього українці не знали до приходу радянської влади. І при тому, за словами Євгена Сверстюка, слово "окупація" було заборонене до вжитку так само, як, тим, хто гинув від голоду, не дозволяли вживати слово "голод". Отже, Музей совєцької окупації – це повернення українського суспільства до чесного висвітлення історичних фактів.

Колишній політв'язень, член товариства "Меморіал" Василь Овсієнко проаналізував національний склад окупантів: тих, хто керував Україною понад 70 років радянщини. На його тверде переконання, тоталітарний режим принесений в Україну на російських більшовицьких багнетах у 19–20 роках, а Компартія України – ВКПБУ – створена у Москві 1918 року 12–18 липня, коли в Україні діяли лише 4 тисячі більшовиків. "Якщо проглянути списки тих більшовиків, то побачимо, що там українських прізвищ практично немає, – стверджує Василь Овсієнко, – Якщо поглянути на список перших секретарів ВКБУ, то українці фактично відсутні до 1953 року. А доти Компартією України керували Георгій П'ятаков, Серафима Гопнер, Емануїл Квірінг, Станіслав Косіор, Вячеслав Молотов, Лазар Каганович, Микита Хрущов, Леонід Мельников. Як ми знаємо, авангардом Компартії було НКВС, або ГПУ, або КДБ. Так от, цими органами керували теж виключно неукраїнці. Називаю їх: Селівон Балицький, Ізраїль Леклевський, Амаяк Копулов, Олександр Успенський, Іван Сєров. Усі вони розстріляні, окрім останнього. Але нам від цього не легше.

Доктор історичних наук Володимир Сергійчук нагадав присутнім про видатну подію української історії – 90-річчя створення Центральної Ради і проголошення нею Української Народної Республіки. "Наприкінці 1917 року в Україні діяла легітимна влада українського народу, яку очолювала Центральна Рада, – стверджує професор Сергійчук. – Проте місцеві та заслані більшовики за планом Леніна переїхали до Харкова і оголосили там свою Українську Народну Республіку, хоча УНР існувала вже з 20 листопада. Котру, до речі, ми не можемо визнати легітимною, тому що з 300 робітничих і селянських рад у Харкові було представлено близько 86 і всього 97 депутатів".

* * *

Про ці та багато інших документально засвідчених фактів української історії XX століття кожен може дізнатися, завітавши до Музею совєцької окупації у Києві, який діє за адресою: вулиця Михайла Стельмаха, 6-а, щоденно з 10 до 18 години.

Закінчення. Початок на 2-й стор.

Юрій РИМАР

Засоби масової інформації України повідомили про намір уряду продати державну компанію "Укртелеком". Це тривожна звістка. Розпродаж стратегічних об'єктів держави у приватні руки, особливо іноземцям, ставить ще не окріплу Україну в повну залежність від чужих держав і транснаціональних корпорацій. Разом з тим, треба розуміти, що саме цього прагнуть творці т. зв. "світової глобалізації", ворожої і до Української держави, і до самого поняття "національна держава". Внаслідок шкідницької діяльності агентів глобалізації, насамперед здійсненої ними "прихватизації", на наших очах держава Україна перетворюється на фікцію. Зупинити цей процес – наш обов'язок. Не зробимо цього – загинемо. Але, щоб успішно воювати, – треба знати свого ворога, який сховався за височезним валом брехливої пропаганди і словоблуддя. З метою освідомлення і пропонуємо статтю, в якій ви знайдете і деякі знайомі прізвища, пояснення, що робиться в "нашій", але, на жаль, не нашій державі.

ДВАДЦЯТЬ ПЕРШЕ СТОЛІТТЯ

СВІТОВІ КОРПОРАЦІЇ:

всепоглинаючі монстри глобалізації розширюють економічний контроль

Михайло ПОЛІЩУК
(за матеріалами журналу "EIR")

Нині ми спостерігаємо у світі безпрецедентне зростання приватного контролю в провідних галузях народного господарства. Глобалізація сьогодні вже виросла за рамки "тенденції". Вона досягла стадії, коли національні держави втрачають рештки власної виробничої бази, що постійно звужується в результаті нав'язаної зі сторони приватизації. Все це відбувається на тлі гіперінфляції і наближення краху світової грошової та фінансової системи, яка насувається після двох десятиліть "економіки казино".

Головні дійові особи та угруповання, що господарюють в критично важливих галузях економіки і розмивають основи існування національних урядів, виводять свій початок з фінансових кіл картелів і трестів 1920–1930-х років. Їхнє ядро – англо-голландсько-французькі банківські синдикати, які в 1940-х роках отримали назву "Сінархістського інтернаціоналу". Після закінчення Другої світової війни ці структури не постраждали. Цілі їхніх сьогоднішніх наступників залишаються ті ж самі: захопити контроль над засобами існування людства. Ними рухає не просто жадібність або корупція, вони хочуть зруйнувати незалежні національні держави. В останні декілька десятиліть серед найвідоміших політиків, що асоціюються зі світовою тоталітарною економікою, виділяються фігури Джорджа Шульца і Фелікса Рогатина.

У статті "Досить бути дурнем! Зрозумійте, хто ваш справжній ворог", відомий американський фінансист Ліндон Ларуш пише: "Міжнародні фінансові кола, які представляє Ф. Рогатин, руйнують як самі установи суверенних національних держав, так і найбільш галузі промисловості й сільського господарства, в діяльності яких національні уряди зацікавлені". Ці кола "становлять найбільшу потенційну небезпеку, вони здатні обплутати весь світ мережами світового уряду, створеного й урухомленого гігантськими щупальцями фінансово-олігархічних лихварів".

МАСШТАБ КОНТРОЛЮ

У багатьох людей відчуття загрози, що виходить від цих "спрутів", виникає з особистого досвіду гіперінфляції цін на бензин і зухвалими й жадібними маніпуляціями "нафтових баронів". Минулі часи "семи сестер" не йдуть з нинішніми ні в яке порівняння. Нещодавно було оголошено, що прибутки п'яти найбільших світових нафтових компаній: BP Plc, Chevron Corp., ConocoPhillips, ExxonMobil Corp., і Royal Dutch Shell Plc тільки за другий квартал 2006 року склали 34,6 мільярда доларів США, що на 36% більше, ніж за той же період 2005 року. При цьому ціни на бензин ростуть скрізь. У США його вартість за останні п'ять років виросла більш, ніж у два рази. Це дало підставу сенатору А. Спектеру звинуватити ці кампанії в недобросовісній конкуренції.

ПЛАН ДАВІНЬОНА

Сінархісти створили перший міжнародний сталевий картель (Rohstahlgemeineschft) у 1926 році. Спочатку до нього входили Німеччина, Франція, Бельгія, Люксембург і Саар, пізніше приєдналися англійські і американські компанії. Картель зіграв найважливішу роль у створенні військової машини Гітлера, були у нього й інші "досягнення". Деякі найважливіші елементи структури після Другої світової війни збереглися, незважаючи на спроби перешкодити їхньому відновленню.

У 1977 році граф Етьєн Давіньон, керівник внутрішніми ринками Європейського економічного співтовариства, запропонував план (план Давіньона) для сталеливарної промисловості. Це був план відтворення картеля, що передбачав умови картелювання і руйнування виробничих потужностей конкурентів. План здійснювався поетапно. В результаті зазнала руйнувань сталеливарна промисловість США, Європи і деяких інших країн.

Роздроблення і банкрутство "невгодних" сталеливарних компаній лежало в основі створення картеля. Опір усунено майже повністю. Лихоманка злиття і поглинань, яка почалася в середині 80-х років, набрала сили після 1992 року. Приклад: лише за чотири роки (з 2002 до 2005), банкір Ротшильда Вільбур Рос, не маючи жодного досвіду в сталеливарній сфері, створив величезну International Steel Group (ISG). Нині В. Рос відіграє провідну роль у руйнуванні національної автомобільної промисловості країн світу.

НОВИЙ "ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС" (GM): ТЕПЕР УЖЕ "ГЛОБАЛЬНІ МОТОРИ"

На сьогодні шість компаній виробляють близько двох третин усіх автомобілів у світі. У 2005 році з 65 319 000 вироблених в світі автомобілів 40 531 000 припадало на General Motors, Toyota, Ford, Renault-Nissan, Volkswagen і Daimler Chrysler. Загальна ж кількість виробників – близько сорока. Багато з цих фірм складали серцевину промисловості цілих країн, а деякі, повністю або частково, належали державі. Тепер вони приречені на ліквідацію.

За минулі 10–15 років "велика шістка" займалася активним скуповуванням національних автобудівних фірм, кожного разу виганяючи на вулицю масу кваліфікованих робітників і зупиняючи виробничі потужності. Була поглинена практично вся автомобільна промисловість Швеції і Чехії, Великобританії й Австралії, а також важливі суміжні сектори промисловості Японії, Південної Кореї, Іспанії, Німеччини і США. Нині малазійському автомобільному концерну Proton, що в національних інтересах завжди перебував під захистом держави, глобалізм загрожує звільненням від мита імпортом.

У процесі картелізації брав активну участь американський фінансовий магнат Лазар. Зокрема, в 1995 році Франсуа де Комбре, виконавчий директор Паризького бюро банку Лазара, організував приватизацію Рено, що в ті часи перебувала в державній власності. У 1999 році він був ініціатором купівлі компанією Рено 37% акцій Ніссана і поступово збільшив свою частку акцій до 44%.

Зараз дві компанії з "великої шістки", найбільша в світі General Motors (14% світового виробництва) і четверта в світі Renault-Nissan (9,5% світового виробництва) ведуть переговори про злиття в одну, найбільшу в світі, автомобільну компанію. Лазар безпосередньо бере участь у здійсненні стратегії глобалізації. Його партнером постійно бачимо Фелікса Рогатина.

МОНОПОЛІЗАЦІЯ МІДІ І ГІПЕРІНФЛЯЦІЯ

Видобуток міді й мідноплавильна промисловість перебувають напередодні суперзлиття. У результаті концентрації контролю за виробництвом міді з 1995 року з'явилося п'ять світових виробників, які контролюють 56% ринку.

Це – чілійська Codelco, мексиканська Codelco, Phelps Dodge з штаб-квартирою в Арізоні, англійський міднорудний гігант з штаб-квартирою в Австралії BHP Billiton (який разом з гігантом-близнюком Rio Tinto контролює половину світового виробництва залізної руди), а також Broken Hill Mining, з штаб-квартирою в Австралії.

Ситуація нагадує становище в нафтовій або сталеливарній промисловості, адже незабаром названі компанії контролюватимуть 60% світового ринку міді.

Процес характеризується трьома особливостями: за період після державного перевороту, здійсненого генералом Піночетом у 1973 році, виробництво перемістилося в основному до Чилі; світове виробництво міді у XXI столітті стагнує; ціни підвищуються в результаті дій власників акцій, пов'язаних з витратами поглинань.

Першість Чилі стала переважаючою – близько 37% світового виробництва. Це ілюструє невблаганну тенденцію глобалізації: пошук дешевої праці. Незважаючи на однаковий технічний рівень, чилійський шахтар – член профспілки – заробляє менше половини свого колеги в Арізоні, на великих чилійських мідних рудниках повно робітників "за субконтрактами", які заробляють наполовину менше за "штатних" чилійських робітників. Всі найбільші світові виробники міді вгризалися в чилійський добувний сектор, головною подією тут була боргова криза 1982–1983 рр., коли Піночет ухвалив рішення про "передачу в приватне володіння частини державної власності в рахунок погашення боргу". П'ять найбільших світових компаній контролюють 90% чилійського виробництва. Тим часом, зростання світового виробництва міді сповільнилося до 2,2% на рік в 1990-і роки, а з 2000 року воно складає 2%. У 2005 році виробництво фактично скоротилося, і, можливо, повернеться до рівня 2004 року.

Водночас з 2000 року ціни на мідь виросли в чотири з половиною рази. Світова концентрація уповільнює темпи зростання і підсилює потенціал гіперінфляційного зростання цін у майбутньому.

ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ В СВІТІ – ЦЕ ХАРЧОВІ КАРТЕЛІ

Панування декількох транснаціональних корпорацій в торгівлі сільгосппродуктами, харчовій промисловості, розподілі продовольства і навіть в насінному господарстві практично безмежне. На компанії Cargill (багатонаціональне об'єднання з штаб-квартирою в Міннесоті) і Archer Daniels Midland (ADM) припадає 75% світового обороту зерна між країнами, що становить в середньому 244 мільйонів тонн щорічно. На одну тільки Cargill припадає більше половини.

Спільні підприємства, які контролюють гібридне насіння, також обмежуються вузьким колом, до якого входять Cargill/Monsanto і DuPont/Pioneer Hi-Bred.

Cargill й інші компанії, включаючи Smithfield, Swift/ConAgra, Tyson і Pilgrims Pride, що входять в м'ясний картель, панують у сфері переробки м'ясних продуктів. Молочні продукти виробляє світовий картель Unilever, Nestles, Kraft і Danone.

Коріння Cargill та інших скандальних картелів сьогодення й минулого мають півторавікову історію. Їхній шлейф тягнеться ще від брутальних "торговців зерном" з кіл міжнародної сінархії. Це вони торгували у 1933 році зерном умираючих від голоду українців.

ПРИВАТИЗАЦІЯ РУЙНУЄ НАЦІОНАЛЬНІ ДЕРЖАВИ

Тисячі міст та інших територіальних утворень, а також країни і держави світу, сьогодні продають права власності та права довготермінової оренди на суспільну власність – водопроводи, автодороги, організації житлового будівництва, лікарні. Іншими словами, відбувається приватизація суспільних функцій від в'язниць і діловодства аж до основних військових функцій. Певний кількісний аналіз цих процесів приводиться у щорічних доповідях Reason Foundation, створеного в 1978 році для просування й обліку діяльності з підміни урядів. Декілька прикладів з їхнього щорічного звіту про приватизацію 2006, випущеного в липні минулого року:

Транспорт. Сьогодні у 40 країнах приватизовані авіадиспетчерські служби. Цей процес почався у Новій Зеландії 1987 року. Близько 100 середніх і великих аеропортів у світі здаються в оренду або ж перебувають у комерційній власності.

Муніципальні служби. У середньому американському місті сьогодні приватизовано від 23 до 65 видів основних міських послуг: збір сміття, обслуговування доріг, очищення води й стічних вод і т. п. Близько 100 американських міст передали до приватних рук системи водопостачання. За відомостями Міжнародної асоціації управління міст/округів, з 1400 міст і округів, названих в огляді 1997 року, 90% органів місцевого самоврядування віддавали на сторону підряди з виконання робіт, що ще п'ять років тому виконувалися власними силами. У міжнародному масштабі лідирує Великобританія. З середини 1990-х 130 "урядових" лікарень і більше 100 шкіл перейшли до приватних рук.

У 120 країнах, що розвиваються, за оцінкою Світового банку на 2005 рік, в період між 1990 і 2003 рр. здійснено 7860 найрізноманітніших приватизаційних операцій на суму близько 410 мільярдів доларів. Світовий банк є головною силою, що нав'язує приватизацію упродовж останніх сорока років.

Закінчення в наступному числі.

ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ РОМАНА ШУХЕВИЧА

ЗУСТРІЧ З КОМАНДУЮЧИМ

Григорій ІЛЬЧЕНКО,
член ОУН з 1941 р., член КУН

Я належу до учасників національно-визвольної боротьби 40–50-х років. Виконуючи завдання керівництва революційної бандерівської ОУН, також мав можливість зустрітися з командуючим УПА Р. Шухевичем–"Чупринкою".

...Того разу мене запросив до себе обласний Провідник ОУН(б) "Гордій" і відправив незабаром в УПА. Командир загону УПА-Південь полковник "Батько" нас, значну групу молодих оунівців з Придніпров'я, прийняв із задоволенням. Декілька днів я ходив на стійку. Потім прибула група чільних керівників підпілля ОУН(б) Південно-східного краю. Думаю, що в них була якась розмова стосовно мене, а згодом я був викликаний командиром загону до штабу.

Полковник "Батько" сказав: "Я добре поінформований, що сталося з тобою в Нікополі. Керівники СБ ОУН, які тебе врятували, були самі вражені тим, що побачили у в'язниці Нікопольського гестапо. Вони навіть привезли твою слідчу справу. Ми, старші члени ОУН, пишаємося такими юнаками: такі тяжкі тортури, і жодного слова ворогам. Тому я не маю права тримати тебе у бойових підрозділах УПА. Для тебе є інша робота. Ти повинен знати, що рядового стрільця підготувати значно легше, ніж рядового бійця підпілля ОУН". Те, що я почув від твоїх керівників, мене дуже вразило. "А через день я поїхав у відділ УПА, де був командир "Костя" – це майже на березі Інгульця, за декілька десятків кілометрів від мого рідного Кривого Рогу. Потім я побував у відділі "Остапа" в Холодним Яру та у "Сталевого" під Уманню.

За вказівкою командира, ми змінили всі адреси та паролі. Мені вдалося організувати транспорт і з-під Умані вивезти значну кількість зброї, набоїв, одягу, взуття, радянські документи та печатки до них. Повернувшись під Вінницю, я ще не встиг відпочити, як зав'язалася багатогодинна битва з німцями, яких підтримували власівці та калмики. "Батько" дав наказ відступати, щоб заманити наших ворогів у болотно-лісову гущавину, де дали шалений бій, який ми виграли. Нам дісталася велика кількість зброї, набоїв, ліки, одяг, взуття.

А десь через день командир мені сказав: "Оці важливі документи повезеш з Остапом на Рівненщину. Матимеш можливість зустрітися з командиром УПА "Т. Чупринкою". Все важливе сховане в твоєму одязі". Потім "Батько" дав мені список і сказав: "Це все варто запам'ятати". Через день нас допровадили до ст. Жмеринка. А через три дні ми були на місці призначення. Після сніданку мене перевзули. Я зрозумів, що мої нові черевики виконували важливу функцію. Через годину мені повернули черевики і запросили до зали засідань. Я привітався нашим обов'язковим вітанням: "Слава Україні!" "Осип" відрапортував по-військовому. Я ще не знав, але здогадувався, що зібранням керує командуючий УПА Т. Чупринка. На столі була мапа України та якісь папери. У кімнаті сиділо більше десяти військових. Серед них я добре знав "Арсена" – керівника підпілля ОУН у нашому краї. Командуючий сказав: "Друзі, до нас прибули посланці від командира "Батька", з-під Вінниці. Дуже цінну інформацію з тих країв привіз наш юний друг "Степовий". Це той юнак, про якого доповідали Микола Арсенич та Григорій Пришляк. І давайте ми за його муки йому поспівчуваємо, а за його мужність – привітаємо". Я підвівся і всі присутні підходили до мене і тиснули мені руку. Наостанок командуючий потис мені руку і сказав: "Я дякую тобі за мужність. Вдячний твоїм батькам, що виховали такого сина. Ми, старші люди, пишаємося такими оунівцями".

Потім надали мені слово, і я коротко розповів про підпілля ОУН у нашому Придніпров'ї, про евакуацію на Вінниччину та бої з німцями. Також я згадав про літинську в'язницю, з якої ми звільнили заарештованих, і про табір військовополонених. Тут же сказав, що в нас нагромадилося багато зайвої зброї і набоїв.

Після цього командуючий звернувся до "Кропиви": "Завтра бери з собою наших гостей – і враз на Дубенщину. Нехай "Бистрий" мобілізує транспорт. Слід їхати до "Батька". Привезти всю зброю та набої".

З особливим хвилюванням згадую гостинну зустріч з командуючим. Розмова не була довготривалою. Чупринку цікавило, де мої рідні, яку я маю освіту. Коли я розповів, він запитав: як я користуюся зброєю? Відповів: "Я вільно користуюся пістолем, як і ложкою за обідом". Командуючий, почувши це, засміявся. "Це дуже добре. Ми готуємося до зміни окупанта. Прийдуть дуже небезпечні вороги. Я дам пораду "Батькові": готувати тебе в підпілля ОУН(б) в тилу червоних. Ми про все "Батькові" написали, слід готувати значну групу оунівців на східну Україну. Питання зброї – вирішено. Завтра поїдете на Рівненщину, знайдете загін УПА "Бистрого" – і на Вінниччину. Ти вчора нагадав про табори військовополонених. Їх негайно потрібно звільняти. Ми ось повернулися зі з'їзду представників поневолених народів більшовиками. То – наші союзники, це націоналісти від кавказьких та середньоазіатських народів, з Прибалтики. Ми мусимо виступати проти сталінського режиму разом. А серед тих полонених якраз і є ті представники. Одягнеш тепле зимове пальто, з ним не розлучайся до зустрічі з "Батьком". Там усе сказано". "Я, друже командуючий, виконаю це важливе доручення". Він потис мені руку і сказав: "Будь щасливий!.."

Я все зробив, як того вимагав обов'язок молодого оунівця-бандерівця.

м. Першотравенськ,
Січеславський край

СПОГАД ПРО ШУХЕВИЧА

Авторові цих рядків у 1944–1945 рр. днями й тижнями доводилося бути разом, спілкуватися, обмінюватися думками з Романом Шухевичем – Провідником Організації Українських Націоналістів на Рідних Землях і Головним Командиром Української Повстанської Армії.

Незважаючи на те, що Роман Шухевич у структурах ОУН і УПА посідав найвищі становища, у контактуванні з людьми він був врівноважений, коректний, відвертий, був вельми витриманою людиною, він ніколи не підвищував голосу, хоча інколи, як військовикові, і годилося б давати інструкції, пояснення та накази більш акцентовано. Підлеглі в бойових умовах, у військових середовищах зверталися до Шухевича "Друже Командир", а в кадрах ОУН – "Друже Провідник". Але і за бойових, і не бойових умов усі бачили в ньому головним чином зверхника, а відтак громадянина з незвичайно високим авторитетом.

Роман Шухевич був високоосвіченою особою, він розумівся у всіх дисциплінах військової справи, у теоретичному та практичному пляні, в організації збройних сил, Провідник ОУН прекрасно знав історію України та всесвітню історію, літературу, мистецтво, музику. Крім своєї рідної – української, а також польської та німецької, Шухевич чудово знав старослов'янську, латинську та старогрецьку мови. Проте своїми знаннями він ніколи не чванився, висловлюючись про них аж надто скромно.

Є ще багато різних епізодів, які свідчать про широкий, можна сказати енциклопедичний діяпазон знань того славетного політичного Провідника і прекрасного військовика.

Роман Шухевич чи не найбільше дбав про рядове стрілецтво УПА. Він часто нагадував, щоб своєчасно посилати в загони УПА націоналістичну підпільну літературу, щоб проводити в чотах, сотнях, куренях політичні заняття, аби наше славне вояцтво підтримувати на дусі. Шухевич наголошував на тому, щоб виховувати наших військовиків добрим прикладом.

Згадаю такий епізод: улітку 1944 року сотня "Львів", командиром якої був сотенний "Дир", будучи в Карпатах, перехворіла, втратила боєздатність. Майже всіх переслідувала важка шлункова недиспозиція. Сотня перемаршувала аж у Бібреччину (тепер – Жидачівського району) у Юшківський ліс, що на захід від села Дев'ятників. Там під наглядом медиків стрільці проходили лікування. Майже всі видужали, але залишилося десь зо два десятки – "і хворих, і вже не зовсім хворих", яких медицина називає реконвалесцентами. Для них було спеціяльне харчування. У той час Головний Командир УПА разом з автором цієї статті, з Йосипом Позичанюком-"Шугаєм", Петром Федуном-"Полтавою" і ще з півторадесятком охоронців подався у нічний час у зону розташування сотні "Львів", з якою в лісі й заночували. Вранці сотенний наказав спорудити з гілляччя щось на зразок стола, ще й накрито скатертиною, на якому поставлено сніданок для двадцяти осіб, тобто для Головного Командира і прибулих з ним. На сніданок подали білий хліб із маслом, каву з молоком. Тоді Шухевич дав команду: оці сніданкові порції віддати стрільцям-реконвалесцентам, а для гостей подати звичайні стрілецькі пайки. А сотенному пояснив: "Ми всі наражені на невигоди, ті невигоди несуть однаково і стрільці-рядовики, і командири, а особливо опікуватися треба хворими і тими, що до здоров'я повертаються". Стрільці сотні "Львів" усе те бачили. Вони і не знали, що це Головнокомандувач УПА, хоч здогадувалися, що якийсь вищий військовий чин, бо наказує сотенному. Але насамперед в тому командирові вони бачили свого брата, друга, свого батька. "З таким і жити добре, і вмирати не страшно", – говорили стрільці між собою. Ось який був Роман Шухевич – генерал "Тарас Чупринка".

Петро ДУЖИЙ
("Генерал Тарас Чупринка",
м. Львів, 1997 р.)

НЕ ГНУЛИСЬ ВИ В РАБСЬКІЙ ПОКОРІ

Пам'яті Романа Шухевича та легендарній УПА присвячено

Хоч нині й не визнано вас,
В майбутньому жде на вас слава,
Настане ще зоряний час, –
Вас визнає наша держава.

Засяє вам сонце священне,
Відкриється вічності храм,
Все те, що є нині буденне,
Навіки святим стане нам.

Не гнулись ви в рабській покорі,
Вас сором ганебний не пік,
І з неба вам сяяли зорі,
І тризуб світив вам навік.

Довкола вас згарища тліли,
Довкола могили росли,
Ви волі для краю хотіли,
Ви вірні народу були.

Невже новоспечені брути
Нездатні того зрозуміть:
Щоб волю священну здобути,
Потрібно життя не жаліть.

Для нас наша дійсність сумна…
Та сонце вже сходить над нами.
Жорстока велася війна,
Та чесними йшли ви шляхами.

Василь ОГОРОДНИК,
учасник війни, пенсіонер,
с. Чернявка, Оратівський р-н,
Вінницька область

Роман МЕГЕДИНЮК

Звідтам ми перейшли в Пуків. Там ми жили в однієї учительки (уже її нема, ні її роду нема). Добре там було, там ми пережили зиму.
(Галина Дидик. "Дзвін", 9–10, 92, ст. 111)

До речі, існує ще одна версія, де Роман Шухевич перебував зиму 1945–46 років, висвітлена у книзі Л. Онишко "Катерина Зарицька. Молитва до сина", та у статті Дмитра Веденеєва і Юрія Шаповала "Роман Шухевич. Таємниця загибелі". Л. Оришко пише: "...Спроби "Монети" легалізуватися у 1945 році не увінчалися успіхом, тому їй довелося оселитися на квартирі "Анни" (Галини Дидик), яка зуміла легалізуватися за фіктивними документами на прізвище Борис та отримати квартиру у Львові по вулиці Сулимирського, 4... У цій квартирі Шухевич перебував осінньо-зимовий період 1945–1946 рр.". У Веденеєва і Шаповала читаємо: "У зв'язку із погіршенням здоров'я Шухевича (почалися набряки ноги, і він не міг переховуватись у звичайних бункерах) на зиму 1945-1946 року Дидик обладнала для нього бункер під піччю у будинку по вулиці Сулимирського, 4, у Львові". Ця версія суперечить спогадам Галини Дидик – безпосередньої учасниці цих подій. Її точку зору поділяє і Василь Кук, автор дослідження "Штаб-квартири Головного командира УПА".

Крім спогадів Галини Дидик, не вдалося відшукати жодних свідчень, які стосувалися б цього періоду життя Романа Шухевича, хоч його постійно супроводжували щонайменше дві зв'язкові та три-чотири охоронці. В той час його зв'язковими були Галина Дидик ("Анна", "Молочарка") і Катерина Зарицька ("Монета", "Маня"). Охорона в той час складалася з Зенка (відомий під псевдонімом "Владко", командир охоронної боївки Шухевича, справжні ім'я та прізвище – Михайло Заєць), "Левка" (єдина згадка про нього міститься у "Реєстрі старшин УПА, провідників ОУН та членів УГВР" Петра Р. Содоля: "Левко – секретар Романа Шухевича 1946–1947"), та ще двох охоронців "Олеся" і "Павла".

Криївка в Пукові не була викрита НКВС, тож це село не згадується у протоколах допитів Галини Дидик і Катерини Зарицької та інших матеріалах 1950-1990 років. Не вдалося знайти жодних згадок про цей період у покійної Катерини Зарицької, не вдалося встановити особи Левка, Олеся і Павла, які могли б дати відповіді на багато запитань. Любомиру Полюзі, який приєднався до охоронців Шухевича трохи пізніше у Княгиничах, теж невідомо нічого про цей період життя Романа Шухевича, а Дарія Гусяк змогла лише згадати, що під час спільного проживання у Волочиську у розмовах з Катериною Зарицькою с. Пуків таки згадувалося, зокрема, що там був священик, ім'я та прізвище якого вона не пам'ятає. Дарія Гусяк пояснила, що це питання вважалося досить "конспіративним" і навіть після звільнення з в'язниці Катерина Зарицька остерігалася відкрито обговорювати цей період і згадувати причетних до нього осіб. Для інформації: після закінчення терміну ув'язнення Дарці Гусяк було заборонено повертатися на Західну Україну, тому у березні 1975 року вона поселилася у маленькій хатині на околиці Волочиська, де після 25-річного ув'язнення дозволили проживати і Катерині Зарицькій.

На щастя, спогад Галини Дидик не є єдиним доказом того, що певний час Роман Шухевич разом

ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ РОМАНА ШУХЕВИЧА

І НАЗВАЛА ОНУКА РОМАНОМ...

Україна святкує столітній ювілей від дня народження Головного командира УПА Романа Шухевича. Про його життєвий шлях та роль в історії України опубліковано чимало розвідок, спогадів родичів, знайомих, соратників і супротивників. Винесений в епіграф цієї статті цей уривок спогадів Галини Дидик пов'язаний з перебуванням Романа Шухевича у с. Пуків Рогатинського району Івано-Франківської області з осені 1945 до літа 1946 року. Дехто вважає цей епізод незначним. Та це не так, тож хочу викласти власну версію подій.

із зв'язковими та охоронцями провів у с. Пуків.

У 1995 році до Ґеннадія Васильовича Бурнашова звернулася Марія Василівна Крупка-Кик (1920 р. н.), щоб розповісти йому про те, як у 1946–1947 роках у її помешканні переховувався Тарас Чупринка. Згідно з її спогадами, п. Василь, його зв'язкові та охоронці провели зиму у хаті родини Кик та в криївці, викопаній на подвір'ї.

Факт перебування Романа Шухевича у с. Пуків підтверджується і спогадами Олександри Скригунець (дівоче прізвище Кик, 1938 р. н.), які були написані у 2005 році і поки що не опубліковані). Ці спогади є реакцією на версію подій, викладену п. Крупкою-Кик Г. Бурнашову.

Марія Крупка-Кик і п. Олександра Скригунець одноголосно стверджують, що Р. Шухевич, його зв'язкові та охоронці певний час перебували у с. Пуків, і згадують одних і тих самих осіб як зв'язкових і охоронців Шухевича.

Однак спогади містять ряд суттєвих розбіжностей, які й стануть предметом аналізу. Перш за все, це стосується дат:

За словами Марії Крупки-Кик, події мали місце у 1946–1947 роках: "У 1946 році Маруня попросила мого чоловіка переховати у себе кількох чоловік з УПА. Ми погодилися". "Вибралися вони від нас у червні 1947 року і навідувалися ще пару разів". А в Олександри Скригунець читаємо таке: "...На початку літа (десь в червні) 1945 р. за порадою Тура зв'язкова Маруня домовилася з бабцею Євдокією, її сином Іваном і всіма іншими дорослими мешканцями дому про спорудження криївки в нашому дворі". "...Роман Шухевич (Т. Чупринка, Тур) під псевдонімом Василь перебував з охороною і зв'язковими на конспіративній квартирі в присілку [села Пуків] Перелiски в осінньо-зимово-весняний період 1945-1946 рр.".

Хто ж вони – оті "всі інші дорослі мешканці дому"? Скільки осіб і хто саме проживав на той час у цій хаті і брав участь у подіях?

Спогади Марії Крупки-Кик і Олександри Скригунець свідчать, що хата складалася з двох кімнат, кухні та сіней, однак щодо кількості її мешканців існують істотні розбіжності. На підставі спогадів п. Марії Крупки-Кик можна зробити висновок, що там проживали: Іван Кик (господар хати), Марія Крупка-Кик (його дружина), мати Івана Кика (відповідно, свекруха Марії Крупки-Кик), Олег (трирічний син Івана Кика та Марії Крупки-Кик) та Ольга Крупка (сестра Марії Крупки-Кик). У спогадах Олександри Скригунець читаємо: "Господинею половини дому, де знаходилась ця квартира (мається на увазі конспіративна квартира, в якій переховувався Роман Шухевич), була моя 55-річна бабця – Кик (дів. пр. Гладун) Євдокія Федорівна, друга ж половина належала мені і моїй матері Кик Теодорі (Дорі) Онуфріївні..." І далі: "На початку 1941 року стрий (Іван Кик) виїхав з Пукова, працював учителем в селі Мелна, там одружився з Марією Крупкою, проживав у її домі, потім перебував в УПА, а після поранення в ногу, восени 1944 р., призначений на посаду вчителя математики Пуківської СШ і разом з дружиною, сином Олегом і молодшою сестрою дружини Ольгою – вчителькою початкових класів, оселився на бабциній (бабця – Кик, дів. пр. Гладун, Євдокія Федорівна) половині хати... В нашій половині хати проживала я з мамою, молодшою сестрою Надею і бабцею по матері Тетяною, яка допомагала мамі доглядати нас з сестрою".

Отже, Марія Крупка-Кик, з незрозумілих причин, не згадує чотирьох осіб, які також проживали тоді у цій хаті. Існують і певні розбіжності у трактуванні тодішніх подій.

Розповідає Марія Крупка-Кик: "...несподівано з'явилися два солдати з боку саду, а не з вулиці, яка була у всіх на виду, їх зустріла сестра Оля й відразу ж запросила до другої половини хати, де пригостила чаркою. Ми ж тихенько приставили драбину, і п. Василь і Зенек сховалися". Якщо виходити з цієї версії, то складається враження, що друга половина хати стояла пусткою, туди зайшла сестра Ольга і почала хазяйнувати.

Роман ШУХЕВИЧ в оточенні невідомих (сидить в центрі на возі)

А Олександра Стригунець пише: "В одному зі спогадів Марії Кик (Крупки) декількома словами згадується, що її сестра Ольга, помітивши на подвір'ї солдата, запросила його в іншу кімнату і цим попередила зіткнення його з партизанами, які були в другій кімнаті.

Так, дійсно, Ольга сиділа в нашій кімнаті за столом біля вікна (настала її черга вести спостереження за подвір'ям) і писала конспект уроку. Уроки мала проводити після обіду – молодші класи працювали в другу зміну. Я коло другого стола читала щось із букваря. Мати з бабцею Тетяною поралися біля печі, готували обід. Раптом під вікном промайнула постать солдата, який зайшов із сторони саду і не був вчасно помічений. Ольга схопилася з крісла, вибігла в сіни, відчинила сінешні двері, що завжди замикалися, і з словами: "Прошу, прошу заходити сюди" запросила його до нашої кімнати. Молода, красива 20-літня дівчина зацікавила такого ж молодого хлопця-солдата, і з привітанням "Здравствуйте" він зайшов до кімнати. Мати (мати Олександри Скригунець – Кик Теодора (Дора) Онуфріївна) швиденько поклала на стіл тільки-но зварену картоплю, борщ, хліб, пляшку горілки, яка завжди зберігалася на випадок непередбачуваної ситуації, налила всім по чарочці і, весело розмовляючи, всі сіли обідати. Пообідавши, солдат подякував і пішов..."

А ось ще один епізод, який згадується як Марією Крупкою-Кик, так і п. Олександрою Скригунець. Пані Марія пише: "В середу я пішла за продуктами на базар до Рогатина, чоловік Іван з Олею – до школи, в хаті залишилася свекруха з дитиною та п. Василь із Зеником. Зенек дивився у вікно, а п. Василь готувався голитися. Тільки він намилив щоки, як Зенек побачив військових, які прямували до нашої хати. Пан Василь ще встиг сказати "бабцю, приберіть зі стола" й обидва вискочили нагору. Не встигла свекруха відставити драбину, як почувся стукіт у двері. Щоб виграти час, бабця вдарила малого, який заплакав, а вона почала його сварити. "Хто там?", – запитала вона. "Чого довго не відкривали двері?" – відразу ж поцікавились облавники. "Подивіться, – пояснювала вона, – мене одну лишили з дитиною, ще й корову треба нагодувати, а син хоч би за собою прибрав, як голився, так і залишив". Солдати повернулися і пішли геть".

Версія пані Олександри така: "...Ми з двоюрідним братом Олегом гралися на бабциній половині хати, бігали з кімнати в кухню і назад, ловили одне одного, щось кричали, сміялися. Дома з дорослих були лише партизани Василь (Тур), Зенко і бабця Євдокія. Після сніданку Василь голив бороду, сидячи біля столу, Зенко стояв збоку, щось розповідав, бабця мила посуд на кухні. Раптом сильно загавкала собака, що сиділа біля оборогу. Всі глянули у вікно і остовпіли. Через подвір'я ішли солдати-енкаведисти. Поки партизани вибігли в сіни, "совіти" вже стукали в двері. Бабця не розгубилася, легко вдарила мене і Олега, наказала нам голосно плакати, почала нас сварити. Коли повстанці заховалися на горищі, важко дихаючи, відчинила двері солдатам. "Почему так долго не открывала?! Что за шум здесь такой, почему такая испуганная?!" – сердито розпитуючи, енкаведисти ввійшли до сіней, потім в приміщення кухні і кімнати. Бабця голосно, з образою в голосі жалілася, що всі пішли з дому, залишили її саму з дітьми, а ми її не слухаємося, бігаємо, кричимо, б'ємося, син ніколи не прибирає за собою, навіть бритву залишив на столі, все в кімнаті порозкидувано. Ми з братом, плачучи, штовхали одне одного. Солдати оглянули кімнати і пішли".

Характерно, що Марія Крупка-Кик уникає будь-яких згадок про осіб, які проживали в другій кімнаті. Якщо, за версією п. Олександри Скригунець, вони були учасниками подій, то у відповідних спогадах п. Марії Крупки-Кик не згадується навіть про їхнє існування. Може скластися враження, що п. Марії Крупці-Кик не дали можливості висловитися з цього приводу, і вона намагатиметься довести, що саме її версія подій є єдино правильною. Але це не так. Коли Ґеннадію Бурнашову повідомили, що спогади п. Марії Крупки-Кик, якими він неодноразово послуговувався, не зовсім повні і точні, він звернувся до неї за роз'ясненнями, поставивши кілька прямих запитань, і отримав у відповідь листа:

"П. Василь – Роман Шухевич поселився в нашій хаті в с. Пукові восени, 1945 р. Хата в цей час ділилася умовно на дві частини: в одній частині жила я із чоловіком, сином і свекрухою, а в другій частині – Теодора – вдова чоловікового брата – з своєю мамою і двома дітьми... Дві сім'ї жили кожна своїм життям і спільних інтересів було дуже мало. Теодора майже ніколи до нас не заходила, тому "п. Василь ", який дуже рідко виходив з криївки, ніколи не спілкувався при мені з нею".

У цій відповіді пані Марія не тільки сама заперечує свої попередні спогади щодо дат та людей, а й надає абсолютно протилежну інформацію стосовно характеру і поведінки Р. Шухевича, оскільки у своїх попередніх спогадах вона говорила таке: "Жили ми як одна дружна сім'я. Пан Василь викликав до себе повагу, пошану, довіру. Він ніколи не мовчав, усе щось говорив веселого і цікавого, був невимогливим у харчуванні. З моїм трирічним синочком Олегом з першого дня всі дуже подружили. Він знав кожного по імені і кликав: „Вуйцю Василю, Левку" і т. д. Особливо малий любив, коли вуйцьо Василь носив його на коркошах або сам "носив" вуйця Василя: пхав вуйцьові голову між коліна, ручками обнімаючи його ноги, і так вони ходили по хаті, а п. Василь кликав мене і говорив: "Дивися, мамусю, як твій синочок носить мене на коркошах". Дивно, що дитина, якій було лише три чи два роки, змогла подружитися з людиною, яка, як зазначено у листі, "дуже рідко виходила з криївки"...

Намагаючись пояснити ці протиріччя, можна припустити, що, зважаючи на поважний вік, пані Марія просто наплутала. Однак пані Марія не справляє враження людини, яка страждає на брак пам'яті. Навпаки, вона стверджує: "...Хоч теперішнє і не завжди пам'ятаю, але ті роки ніколи не забуду..."

Напрошується здогад, що плутанина з боку п. Марії Крупки-Кик могла бути спричинена намаганням приховати або довести неможливість певних подій і фактів, які мали місце в той час. Що ж намагалася приховати п. Марія Крупка-Кик, стверджуючи, що все це відбувалося саме у 1946–47 роках, уникаючи будь-яких згадок про сім'ю брата свого чоловіка? Що змушує її заперечувати саму себе, тим самим ставлячи під сумнів всі інші факти, викладені у її спогадах?

Відповідь на всі запитання, мабуть, криється у спогадах Олександри Стригунець про події, які категорично заперечує Марія Крупка-Кик: "...В кінці червня (27-го числа) 1946 року в моєї матері народилася дівчинка, яку назвали Марія.

Оскільки мама була вдовою, всі губилися в догадках, хто батько дитини. Тримаючи сповиту дитину на руках, Марія Кик (Крупка) допитувалася про це в мами, але мама мовчала.

Через певний час на таке ж запитання мама лише відповідала: "Ах, якби ви знали, хто!"

Влітку 1949 року пізно вночі навідувався до нас чоловік у військовому вбранні. Ми, діти, спросоння в темноті не розуміли, хто це (лампу не засвічували через страх перед облавниками).

Сестра Марія мала лише три роки, але й вона пам'ятає, як над нею схилявся якийсь чоловік у військовій формі.

На запитання Марії, хто її батько, мати відповідала: "Навіщо тобі про це знати? Його в живих вже немає. Одне скажу, що ти дуже на нього схожа".

В 1972 році після народження Марією молодшого сина, мама попросила назвати його Романом, що сестра і зробила. На питання Марії, чому саме Романом, мама відповіла, що це дуже гарне ім'я. Таїну народження дочки Марії мама пронесла через усе життя. Тільки на 80-му році життя, в 1989-у, коли почалося Українське Відродження, важко захворівши і відчуваючи, що вже не видужає, мама розповіла Марії, що її батьком є найстарший командир УПА Тур (Роман Шухевич) і що в 1949 році він два рази вночі навідувався, щоб побачити дочку. А не розповідала вона цього раніше, бо боялася, щоб хто-небудь з нас не обмовився про це, що могло привести до переслідувань всієї родини..."

Страшна війна між наймогутнішими імперіями минулого тисячоліття суворою ходою пройшлася по життю українців і химерно переплела долі людей, які, може, ніколи б не зустрілися за інших обставин. Ця сторінка життя Романа Шухевича ще недостатньо висвітлена. Та вже, мабуть, настав час правдиво розповісти про всі перипетії того часу, про людей, які творили історію і зробили можливим здобуття Україною незалежності.

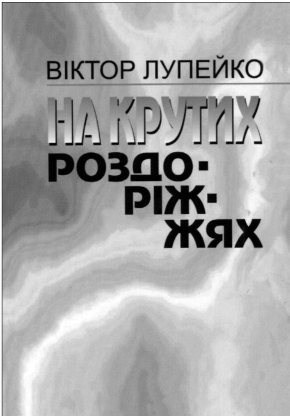
НОВІ ВИДАННЯ

НА СТОРОЖІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ

Михайло ЯНІВ

Позиція письменника, – ці слова останнім часом у нас якось "не в моді". Натомість скрізь превалює не позиція, а поза – і ця страхітлива тенденція не оминула, на жаль, навіть красного письменства, котре завжди було совістю нації. Що поробиш – не в найкращий для національного мистецького розвою час нам із вами випало жити... Сказане, однак, не стосується поголовно всіх, адже ціла плеяда талановитих авторів різних поколінь як у столиці, так і в провінції не втратила високого смаку слова і високої місії відповідальності за нього. Не втратила національного первня, духу – і це найважливіше, це вселяє надію.

Одним із таких авторів є Віктор Лупейко – уродженець Донеччини (тієї її частини, що історично належить до Слобожанщини), який пов'язав свою долю спершу з Прикарпаттям, де закінчив історико-філологічний факультет Івано-Франківського педагогічного інституту імені В. С. Стефаника, тривалий час жив і працював учителем, а відтак і з Київщиною, де живе й активно, незважаючи на вже поважні літа, працює нині. Вперше його ім'я голосно й безкомпромісно прозвучало на весь іще тоді СРСР у 1990-му році, коли уславлений дисидент і лавреат Нобелівської премії Александр Солженіцин, якого багато хто вважав зразком демократа, повернувшись із вигнання, нарешті заговорив про те, як, на його думку, слід "облаштувати Росію" – і від тих його слів війнуло таким дрімучим тоталітарним дикунством, такою жахливою зверхністю шовініста-великороса, що всі аж оніміли! Всі – але не пан Лупейко, який першим дав гідну аргументовану відповідь на цю спробу інтелектуального обґрунтування новітніх імперських зазіхань. Після цього з метром, який доти вважався совістю російської нації, а тоді водночас перетворився на її незмивну ганьбу, дискутували всі, кому лиш не лінь – але мало кому вдавалося перевершити той перший Лупейків виступ не лише силою емоційного пориву, а й власне інтелектуального потугою.

Відтак Віктор Лупейко, насамперед як публіцист, запам'ятався читачеві своїми мудрими публікаціями на шпальтах газети "Освіта" і книжками, назви яких промовляють самі за себе: "Кайдашизм, або Доки будемо самоїдами", "У світі українських інтелектуалів", "Світочі і лжепророки". І ось щойно у київському видавництві імені Олени Теліги побачив світ збірник художньої прози автора "На крутих роздоріжжях", який включає дві повісті, цикл оповідань і навіть поему. Тематично він розпадається на дві рівнозначні частини – якщо в повістях мова йде про дивацтва, жорстокості, а подекуди й жахіття сучасного світу ("Клин чорнозему" – про початок нинішньої безкомпромісної боротьби за землю; "Житіє Петра Мірошника" – про процес народження олігархічних персонажів унаслідок капіталізації України), то новели й поема присвячені боротьбі Української Повстанської Армії за незалежність України.

У повістях – будьмо відверті – величезний і напрочуд позитивний публіцистичний досвід пана Лупейка зіграв із ним злий жарт власне як із письменником, – бо ж напрочуд цікаве художнє дослідження концептуальних явищ сучасного життя, про котрі чомусь більше ніхто, на жаль, не пише (бачите – і тут пан Лупейко виступає свого роду "першовідкривачем"!), супроводжується хоч і розлогими та посутніми, а все ж відверто публіцистичними за стилем викладу авторськими коментарями, що всерйоз утруднює не лише читання, а й сприймання теми на мистецькому рівні. Одначе новелістика Віктора Лупейка цих вад позбавлена – у короткій формі тут сконцентрована чимала душевна напруга, що й дозволяє читачеві відкрити для себе світ УПА у зовсім іншому – правдивішому – аспекті, ніж він уявлявся йому доти. І зрозуміло, яке велике ідейно-політичне значення це має нині, коли в уже нібито незалежній Україні стільки дикунських чужорідних сил намагаються очорнити, опаплюжити борців за волю.

Як бачимо, автор усіма доступними в його мистецькому арсеналі методами – публіцистичним та художнім – робить напрочуд важливу справу утвердження національних цінностей. І про важливість цієї копіткої й самовідданої праці годі й говорити – вона самоочевидна.

НА СПОЛОХ!

РЕЙДЕРСЬКІ АТАКИ НА УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ

Останній час став добою наступу столичної влади на культуру, гуманітарну сферу, на мистецтво, що вже само по собі є прикметою важкої хвороби владних інституцій – адже лише і тільки культура забезпечує життєдіяльність суспільства як здорового і творчого організму.

Нині дамоклів меч занесено над відомими і суспільно важливими установами, де працюють актори, режисери, художники, теоретики і науковці зі світовими іменами, де постійно проходять вагомі виставки, вистави, перформанси, кіноподії, майстер-класи, конференції. Ось їхній неповний перелік: Національний центр театрального мистецтва ім. Леся Курбаса, Центр сучасного мистецтва "Совіарт", галерея "Ательє Карась", Асоціація діячів сучасного мистецтва України, Асоціація артґалерей України, галерея "Ра", Спілка композиторів, театр "Актор" і ще з півтора десятка гуманітарних установ, приміщення яких виявились ласим шматком для невтомних накопичувачів варварських капіталів.

Знаковим і трагічним для суспільства, що будує себе як відкрите громадянське, є той факт, що столична влада в особі депутатів міської ради та її адміністративного керівництва, Адміністрації Подільського та Шевченківського районів вдалися до безпрецедентної в новітній історії України акції, а саме – до знищення провідних гуманітарних, культурних установ: рішенням міської ради, рішеннями рад Подільського та Шевченківського районів їх цинічно виставили на аукціони та конкурси, незважаючи ані на чинне законодавство України, ані на культурну вагу цих інституцій.

Ми розцінюємо це рейдерство як вандалізм і, більше того, – як демонтаж основних систем життєзабезпечення держави, якими є культура, мораль, суспільні інститути захисту людини. І якщо до цього вдаються владні інституції столиці європейської держави, то важко не побачити тут ознаки влади, за суттю своєю, за громадянською "ментальністю" – окупаційної. Тільки така влада може дозволити собі знищувати те, що в цивілізованому світі визначено як код народу, як його головні духовні цінності. Без культури – немає народу.

Ми, представники художньої інтелігенції, нагадуємо цій владі, що її найнято нами, платниками податків, для будування передусім гуманітарних інститутів суспільства. (Нині від них залежить і економіка).

Ми не дозволимо зухвало і цинічно нехтувати нашими конституційними правами.

Ми звертаємось до всіх порядних людей, до всіх, кому не байдуже наше духовне багатство, об'єднати зусилля і не дозволити невігласам і варварам при владі знищити нас чи перетворити на колоніальне плем'я.

Ми йдемо до кінця і будемо звертатись до нашої і світової громадськості.

Неллі КОРНІЄНКО,
директор Центру Леся Курбаса,
доктор мистецтвознавства, академік АМУ;
Євген КАРАСЬ,
керівник ґалереї "Ательє Карась" та Асоціації
діячів сучасного мистецтва України;
Віктор ХАМАТОВ,
керівник Центру сучасного мистецтва
"Совіарт" та Асоціації артґалерей України.

P.S.: Лесеві Курбасу, великому європейському митцю, у 2007 році виповнилось 120 років з дня народження. Цю дату святкувала Україна і країни Європи. Цього ж року виповнюється 70 років з дня його розстрілу у Сандармосі. Аукціон для Центру Леся Курбаса – це ще один постріл у видатного українського митця.

Уже зараз незаконно замінені замки та закрили доступ до приміщень на Андріївському узвозі Асоціації діячів сучасного мистецтва України, Асоціації артгалерей України, Центру мистецтв "Совіарт", у подальшому передбачається захоплення ґалереї "Ательє Карась".

ВІД АВТОРА

"ПУБЛІЧНИЄ ЛЮДІ"

Іван АНДРУСЯК, поет

Нещодавно одне сумлінне (а таких у нас, на жаль, небагато) видавництво замовило мені відредагувати дитячу книжку одного з ду-уже популярних тепер "молодих та ранніх" попсовиків. Із тих, знаєте, котрі нині називаються "публічниє люді" й "морду ліца" котрих кожен "поважно-жовтушний" журнальчик вважає за необхідне на обкладинку випхати й "інтерв'ями" засипати – що воно їло, де воно спало, в кого вдягалося, а ще краще, роздягалося...

Замовили – то й добре. Читаю. Чи то б пак, редагую. Звісно, без вогнику – нічого там нема особливого, оповіданнячка як оповіданнячка, банальні пригоди всілякі – як завжди. Отак, позіхаючи, й відредагував би, – де-не-де мову поправив, де-не-де відверту дурню поприбирав, – та й по всьому. Аж ні! Натикаюся раптом серед отої писанини на такий "твір", що мені від нього аж мурашки попід шкірою побігли!

Отож, уявіть собі, що ви купили своїй дитині книжку "модного автора" – і ваша дитина вичитує в тій книжці оповідку про те, як маленька дівчинка захворіла, і лежить вона собі вдома у ліжечку, і їй сумно, аж тут вона раптом чує чийсь голос, який так само скаржиться, що йому сумно, і пропонує погратися. Дівчинка, ясна річ, питається в того голосу, як до нього потрапити, – і він пропонує їй... запхати два пальці в розетку!

Що б ви думали, було далі? Далі дівчинка... запхала два пальці в розетку – і потрапила... в дивовижно прекрасний електричний світ, у якому живе дуже милий електричний собака, з яким так гарно й весело гуляти по мережі!!!

No comment!!!

Слів нема!!!

...Ясна річ, цей текст друком не вийшов. І не вийде. Ніколи.

Але сам факт – більше ніж показовий. Сам факт – дуже серйозний сигнал нам усім. Бо це ж знаходяться "публічниє люді", у котрих "клепка" в голові, виявляється, відсутня в принципі, котрі нічого в цьому житті не розуміють узагалі – абсолютно! Воно ж бо навіть не подумало, що видавництво може виявитися несумлінним, пустити отаке в друк – а діти, вони ж довірливі...

Я навіть думати боюся про те, що могло статися.

Але подумати слід усім нам, і ось про що. Молодь за всіх часів потребувала, потребує й потребуватиме у своєму становленні прикладу. І якщо особистим прикладом завжди були, є і будуть насамперед батьки, то функцію прикладу суспільного в стабільні часи зазвичай виконують духовні особи, письменники (не попсовики, а справжні письменники – тепер це вже доводиться уточнювати!), філософи, вчені, педагоги – одне слово, мислителі (у деяких народів навіть юродиві – так би мовити, "нестандартні мислителі", але все одно ключовою для них є функція розмислу). У часи ж непевні, коли попередні способи мислення вже не знаходять належного відгуку в серцях людей, а нових, адекватніших до ситуації, ще не вироблено, – тоді функцію прикладу самовільно перебирає на себе те, що "спливло на воді під час бурі", що спокійнісінько гнило собі на дні, де йому й місце, а тут його винесла хвиля, і воно, втішившись у своєму невігластві, прагне "показати себе". Отаким чином... Отакою ціною!

І нам усе, що залишається – криком кричати: ЛЮДИ!!! СТЕРЕЖІТЬСЯ "ПУБЛІЧНИХ..."!!!

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Анатолій Погрібний, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua

Адреса видавця: 01004, вул. Горького 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003р.

Передплатний індекс: 09715

Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26001016925980 в банку "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300131, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"

Замовлення №

Наклад 10 000 примірників

Ціна договірна